

MUHASEBECİLİK MESLEĞİNİN TOPLUMDA ALGILANMA BİÇİMİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Mikail ALTAN*

ÖZET

Mesleklerin gelişmesi ile toplumda ne kadar tanındıkları arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. Bu bağlamda muhasebecilik mesleğinin de toplumda nasıl tanındığı, bilindiği ve değerlendirildiği bu mesleğin gelişmesinde önemli bir yer tutar. Bu çalışmada Türkiye’de muhasebecilik mesleğinin ne kadar ve nasıl tanındığı ölçülmeye çalışılmıştır. Bu amaçla çeşitli toplum katmanlarından oluşan toplam 353 deneye uygulanan anket SPSS programında değerlendirmeye alınarak ANOVA ve Tukey testi yapılmış ve bu mesleğin yeteri kadar tanınmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Mesleğin yeterince tanınması ve gelişmesi için ilgili meslek kuruluşlarına ve eğitim kurumlarına önemli görevler düşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebecilik, toplum

ABSTRACT

There is a straight correlation between the development of occupations and their acknowledgment in a society. In this connection, its very important how the occupation of accountancy was known and evaluated in the society. In this study, we try to determine the occupation of accountancy acknowledgment in Turkey. For this purpose 353 respondent was realised randomly. Data was evaluated SPSS statistical programme by using ANOVA and Tukey statistical tests. As a result, occupation of accountancy is not known in Turkey sufficiently. Development and acknowledgment of the occupation, there are very important mission to the occupational establishment and educational institution.

Keywords: Accountancy, society.

1. GİRİŞ

Meslekler; toplumun ihtiyaçlarından doğarlar, birtakım etik veya yasal kuralar doğrultusunda kişiler tarafından icra edilirler, toplumdaki kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak zaman içerisinde gelişmeler gösterebilirler veya değişime uğrayabilirler.

Muhasebe klasik tanımı ile bir işletmenin ekonomik faaliyetlerine ilişkin finansal bilgileri ölçmek ve ilgili taraflara bu bilgileri raporlamak amacı ile

* Yrd. Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Mikail ALTAN

kullanılan bir süreçtir. Bu süreç içerisinde gerekli bilgiler kaydedilir, sınıflandırılır, özetlenir, analiz edilir, yorumlanır ve raporlanır(Bektöre,1998:1). Bu işlemleri yapanlar ise muhasebecilerdir. O halde muhasebeciler işletmelerin sadece ekonomik faaliyetlerini ilgili defterlere kaydeden kimseler değildir. Onlar bu bilgileri kaydetmelerinin yanı sıra, bu bilgileri işletmenin çeşitli karar süreçlerinde kullanılabilir veriler haline getiren meslek sahipleridir. Başlangıçta muhasebe verilerini kaydetmekle sorumlu olan muhasebeciler gelişen teknoloji, ekonomik şartlar ve toplumsal gelişme ile birlikte muhasebecilerin mesleki görevleri ve sorumlulukları da değişmiştir(Karasioğlu,2001:7-12). Örneğin artık muhasebecilerin bir denetim görevi vardır. Bu görev nedeni ile muhasebeciler işletme sahiplerine olduğu kadar devlete, topluma ve üçüncü kişilere karşı da sorumluluk taşımaktadırlar(Mugan, 1999:2-4).

Muhasebecilik artık günümüzde evrensel bir meslek haline gelmiştir. Globalleşen dünyada muhasebecilerin meslekleri ile ilgili gelişmeleri takip etmelerin sağlayacak, mesleki denetimlerini yapacak ve mesleği kendi toplumuna ve tüm dünyaya tanıttak meslek kuruluşları kurulmuştur. Bu amaçla Dünyada ve Türkiye’de muhasebe meslek mensupları tarafından kurulan kuruluşlardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Kuruluşun Adı

- Muhasebeciler Kurumu(Institute of Accountants ,İngiltere)
- Amerikan Muhasebeciler Kurumu(American Institute of Accountants, AIA)
- Amerikan Diplomalı Hesap Uzmanları Kurumu(American Institute of Certificated Public Accountants, AICPA)
- Amerikan Üniversite Muhasebe Eğitimcileri Derneği(American Association of University Instructors in Accounting), Amerikan Muhasebe Derneği(American Accounting Association,AAA)
- Menkul Kıymetler Komisyonu(Securities Exchange Commission, SEC), ABD
- Muhasebe İlkeleri Kurulu(Accounting Principles Board, APB)
- Finansal Muhasebe Standartları Kurulu(Financial Accounting Standarts Board,FASB),ABD
- İngiltere ve Galler Diplomalı Muhasebeciler Kurulu(The Institute of Chartered Accountant in England and Wales, ICAEW)

Muhasebecilik Mesleğinin Toplumda Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma

- Maliyet Muhasebesi Standartları Kurulu(Cost Accounting Standarts Boards,CASB) ,ABD
- Ulusal Muhasebe Derneği(National Association of Accountants),ABD
- Finansal Yöneticiler Kurulu(Financial Executives Institute,FEI),ABD
- Finansal Yöneticiler Araştırma Vakfı(The Financial Executives Research Foundation),ABD
- Kanada Diplomalı Muhasebeciler Kurumu(Canadian Institute of Chartered Accountants,CICA)
- Avusturalya Diplomalı Muhasebeciler Kurumu(Institute of Chartered Accountants in Australia,ICAA)
- Uluslar arası Muhasebe Standartları Komitesi(International Accounting Standards Committee,IASC)
- Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği(TMUD), Türkiye
- Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği(TÜRMOB)
- Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı(MÖDAV),Türkiye
- Muhasebe ve Finansman Öğretim Üyeleri Bilim ve Araştırma Derneği(MUFAD),Türkiye
- Uluslar arası Muhasebeciler Federasyonu(International Federation of Accountants,IFAC)
- Rusya Muhasebeciler ve Denetçiler Odası
- İskoçya Belgeli Muhasebeciler Enstitüsü (ICAS)

Türkiye’de 01.01.2004 tarihli istatistiklere göre toplam 60.996 SM, SMMM ve YMM bulunmaktadır. Bunların cinsiyet, eğitim durumu ve meslek içi kategorilerine dağılımı tablo 1 ve tablo 2’de gösterilmiştir (<http://turmob.org.tr>).

Tablo 1. Muhasebecilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Ünvan	Kadın	Erkek	Toplam
Serbest muhasebeci(SM)	4.219	24.575	28.794
Serbest muhasebeci mali müşavir(SMMM)	4.843	23.973	28.816
Yeminli mali müşavir(YMM)	180	3.206	3.386
Toplam	9242	51.754	60.996

Tablo 2. Muhasebecilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Ünvan	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Lisans üstü	Topl.
SM	894	1.693	12.293	5.220	8.542	152	28.794
SMMM	-	-	-	-	27.634	1.182	28.816
YMM	-	-	-	-	2.864	522	3.386
Toplam	894	1.693	12.293	5.220	39.040	1.856	60.996

Tablo 1 ve tablo 2 incelendiğinde muhasebecilerin %85'inin erkek %15'inin kadın, %47'sinin serbest muhasebeci, %47'sinin serbest muhasebeci mali müşavir,%6'sının ise yeminli mali müşavir olduğu, %1,5'inin ilkökul mezunu, %2,8 inin ortaokul mezunu, %20'sinin lise mezunu, %8,5'inin ön lisans mezunu, %64'ünün lisans mezun ve %3,2'sinin ise lisans üstü eğitimi aldığı görülmektedir.

Muhasebeciler işverenlerine, müşterilerine, devlete ve topluma karşı gerek yasal gerekse etik ve ekonomik sorumluluk taşırlar(Kırloğlu,2003:59). Bu bağlamda muhasebecilerin toplum nezdinde bu sorumluluklarını ne ölçüde yerine getirdiği, toplumda kendilerinin ne kadar ve nasıl tanındıkları ile ilişkilidir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı, ülkemiz muhasebecilerinin yetki, sorumluluk ve işin niteliği açısından toplumun çeşitli katmanlarınca nasıl algılandıklarını ortaya koymaktır.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada anket tekniği kullanılmış ve uygulama İstanbul, Ankara, Konya, Karaman ve Gaziantep illerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada belirlenen toplum katmanlarına toplam olarak 500 anket formu gönderilmiş % 70 geri dönüşüm sağlanarak 353 adet anket değerlendirmeye alınmıştır.

Muhasebecilik Mesleğinin Toplumda Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma

Toplum; cinsiyet, yaş, meslek, eğitim düzeyi ve gelir düzeyi olmak üzere beş katmana ayrılarak ele alınmıştır. Her bir toplum katmanının muhasebecileri;

- Yetki ve sorumluluk açısından,
- İşin niteliği açısından nasıl algılandıklarını ölçmek için toplam 12 görüş yöneltilmiş ve bu görüşlere ne ölçüde katılmadıkları veya katıldıkları sorulmuştur. Buna göre;

Kesinlikle katılmıyorum	1 Puan
Katılmıyorum	2 Puan
Fikrim yok	3 Puan
Katılıyorum	4 Puan

Kesinlikle katılıyorum 5 Puan ile değerlendirmeye alınmıştır. Her bir toplum katmanının muhasebecileri yetki ve sorumluluk açısından nasıl algılandıklarını ölçmek için 3 görüş, işin niteliği açısından nasıl algılandıklarını ölçmek için 9 görüş kullanılmıştır. Değerlendirme aşamasında, her bir grup için puan indeksleri oluşturulmuştur. Puan indekslerinin algılama biçimlerine göre en düşük ve en yüksek puanları aşağıdaki gibidir:

	En Düşük Puan	Ortalama Puan	En Yüksek Puan
a. Yetki ve sorumluluk açısından algılama	3	9	15
b. Yaptığı işin niteliği açısından algılama	16	27	45

Anket sonuçları yukarıda oluşturulan puan indeksleri esas alınarak değerlendirilmiştir.

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Ankete katılan 353 denekten % 75,9' u erkek, % 24,1' i kadındır. Deneklerin yaş, meslek, eğitim düzeyi ve gelir düzeyine ilişkin frekans dağılımları aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 3. Deneklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu	16-20	21-25	26-35	36-45	46+	Toplam
Frekans	15	55	116	88	79	353
Yüzde(%)	4,2	15,6	32,9	24,9	22,4	100

Tablo3' de görüldüğü üzere; katılımcıların % 4,2' si 16-20 yaş grubunda, % 15,6' sı 21-25 yaş grubunda, % 32,9' u 26-35 yaş grubunda, % 24,9' u 36-45 yaş grubunda ve % 22,4 ' ü de 46 yaşından büyüktür.

Deneklerin meslek gruplarına göre yüzde dağılımı şöyledir;%12,5' i memur, %6,8'i işçi,% 7,9' u tüccar,% 8,5' i sanayici, %15'i tüccar, %2' si çiftçi, %8,2' si doktor, %9,9' u avukat, %1,4' ü noter, %8,2 ' si smmm, %7,4' ü öğrenci, %6' sı işsiz, %7,9'u emekli ve %3,4' ü ise diğerlerini oluşturmaktadır.

Tablo 4. Deneklerin Eğitim Gruplarına Göre Dağılımı

Eğitim	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	Y.Lisans	Doktora	Toplam
Frekans	36	24	97	177	14	4	352
Yüzde %	10,2	6,8	27,5	50,1	4,0	1,1	99,7

Tablo 4' de deneklerin eğitim seviyelerinin % 50 den fazlasının yüksek okul mezunu olduğu görülürken, % 44,5'i ilk, orta ve lise mezunu arasında bir dağılım göstermektedir.

Tablo 5. Deneklerin Gelir Seviyelerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

Gelir Seviyesi	200-300	301-500	501-700	701-1000	1000 +	Gelirim Yok	Toplam
Frekans	48	54	76	55	85	25	343
Yüzde(%)	13,6	15,3	21,5	15,6	24,1	7,1	97,2

Deneklerin % 61,2' sinin Türkiye'de asgari ücrete en yakın rakam olan 500 milyon TL'nin üzerinde bir gelir seviyesine sahipken , % 38,8' inin 500 milyon liradan az gelir grubundan olduğu görülmektedir.

4.1. MUHASEBECİLERİN YETKİ VE SORUMLULUK AÇISINDAN ALGILANMA BİÇİMİ

Muhasebecilerin yetki ve sorumluluk açısından nasıl algılandığı tablo 6'da görülmektedir.

Tablo 6. Muhasebecilerin Yetki ve Sorumluluk Açısından Algılanması (%)

Soru	Cevap	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir, Yeminli Mali Müşavir arasında fark yoktur. Hepsi aynı yetki ve sorumluluğa sahiptir.		34,8	31,4	19,8	10,8	3,1
Muhasebeciler, vergi mükellefinin vergi beyanının doğruluğundan devlete karşı sorumludurlar		4	10,5	8,2	54,1	23,2
Muhasebeciler, mükellefin işi ile ilgili her türlü bilgi ve belgesini sır olarak saklamakla yükümlüdürler.		3,4	7,4	8,5	49,3	31,4

Tablo 6 incelendiğinde serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirlerin yetki ve sorumluluk açısından farklı algılandığı, muhasebecilerin vergi mükellefinin vergi beyanının doğruluğundan devlete karşı sorumlu olduğu şeklinde algılandığı, muhasebecilerin mükellefinin işi ile ilgili bilgi ve belgelerini sır olarak saklaması gerektiği şeklinde algılandığı görülmektedir. 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununun 12. maddesinde sadece yeminli mali müşavirlerin denetledikleri işletmelerin muhasebe bilgilerinin doğruluğundan ve yanlış beyan olması hainde ortaya çıkacak zararlardan işletme ile birlikte sorumlu oldukları belirtilmiştir. Bu nedenle toplumun muhasebecilerin devlete karşı olan sorumluluğu konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı söylenebilir. Ayrıca 3.1.1991 tarih ve 20391 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan yönetmelik ile de muhasebecilerin adli yargıya göre suç olmayan öğrendikleri bilgi ve belgeleri ifşa edemeyecekleri hükmü getirilmiştir. Bu anlamda muhasebeciler toplumda kısmen tanınmaktadırlar. Muhasebecilerin yetki ve sorumluluk açısından toplumun çeşitli katmanları tarafından nasıl algılandığı tablo 7a ve 7b'de görülmektedir.

Tablo 7a. Muhasebecilerin Yetki ve Sorumluluk Açısından Toplum Katmanlarının Algılanma Biçimi

Toplum Katmanı	Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir, Yeminli Mali Müşavir arasında fark yoktur. Hepsi aynı yetki ve sorumluluğa sahiptir..	Muhasebeciler, vergi mükellefinin vergi beyanının doğruluğundan devlete karşı sorumludurlar	Muhasebeciler, mükellefin işi ile ilgili her türlü bilgi ve belgesini sır olarak saklamakla yükümlüdürler.
Erkek	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Kadın	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
16 – 20 yaş	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
21 – 25 yaş	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
26 – 35 yaş	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
36 – 45 yaş	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
46 + yaş	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Memur	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
İşçi	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Tüccar	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Sanayici	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Esnaf	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Çiftçi	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Doktor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Avukat	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Noter	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
SMMM	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Öğrenci	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
İşsiz	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Emekli	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Diğer	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
İlkokul 1	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Ortaokul	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Lise	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Üniversite	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Y. Lisans	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Doktora	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
200 – 300 Milyon lira geliri olanlar	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor

Muhasebecilik Mesleğinin Toplumda Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma

300 – 500 Milyon lira geliri olanlar	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
501 – 700 Milyon lira geliri olanlar	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
701 – 1000 milyon lira geliri olanlar	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
1000 + Milyon lira geliri olanlar	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Geliri olmayanlar	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor

Tablo 7b. Muhasebecilerin Yetki ve Sorumluluk Açısından Toplum Katmanlarınınca Algılanma Biçimi Ortalama Puanları

Toplum Katmanı	Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir, Yeminli Mali Müşavir arasında fark yoktur. Hepsi aynı yetki ve sorumluluğa sahiptir..	Muhasebeciler, vergi mükellefinin vergi beyanının doğruluğundan devlete karşı sorumludurlar	Muhasebeciler, mükellefin işi ile ilgili her türlü bilgi ve belgesini sır olarak saklamakla yükümlüdürler.
Erkek	2,1903	3,8619	4,0187
Kadın	2,0588	3,6941	3,8588
16 – 20 yaş	1,8667	3,8667	3,6000
21 – 25 yaş	2,0364	3,8727	3,9636
26 – 35 yaş	1,9397	3,9310	4,1293
36 – 45 yaş	2,1705	3,5795	4,0000
46 + yaş	2,6076	3,8861	3,8228
Memur	2,3409	3,7727	3,6591
İşçi	2,2917	3,6250	4,0000
Tüccar	1,9643	3,8214	4,1429
Sanayici	2,4000	3,9000	4,2333
Esnaf	2,4340	3,8302	4,0443
Çiftçi	2,5714	3,8571	3,8571
Doktor	1,7586	3,9655	4,1724
Avukat	1,9429	3,6286	4,2286
Noter	2,0000	4,4000	3,8000
SMMM	1,4483	4,0345	4,2414
Öğrenci	2,4000	3,7692	3,4615

Mikail ALTAN

İşsiz	2,4000	4,5000	4,5000
Emekli	2,7500	3,7500	3,5357
Diğer	2,0833	3,8333	4,0000
İlkokul 1	2,9722	3,6667	3,6667
Ortaokul	2,5000	4,0833	4,0833
Lise	2,3196	3,7629	3,8866
Üniversite	1,8588	3,8079	4,0395
Y. Lisans	2,0714	4,3571	4,4286
Doktora	2,2500	4,0000	4,5000
200 – 300 Milyon lira geliri olanlar	2,5000	3,8125	3,8958
300 – 500 Milyon lira geliri olanlar	2,5185	3,9815	3,8889
501 – 700 Milyon lira geliri olanlar	2,0000	3,8158	3,9474
701 – 1000 milyon lira geliri olanlar	1,8364	3,8364	3,1636
1000 + Milyon lira geliri olanlar	2,0235	3,7294	4,1176
Geliri olmayanlar			

Tablo 7a ve 7b incelendiğinde toplumun tüm katmanlarının serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirlerin yetki ve sorumluluklarının farklı olduğu yönünde bir kanaat taşıdıkları görülmektedir. Ancak bu kanaatin kadınlarda, yaşları 36'dan büyük olanlarda, kalifiye meslek sahibi olmayanlarda, eğitim ve gelir düzeyi düşük olan toplum katmanlarında daha zayıf olduğu ortalama puanlardan anlaşılmaktadır. Toplumun tüm katmanlarının, mükellefinin vergi beyanının doğruluğundan muhasebecilerin devlete karşı sorumlu olduğu ve mükellefin işi ile ilgili her türlü bilgi ve belgesini sır olarak saklamakla yükümlü oldukları yönünde kanaat taşıdıkları görülmektedir.

Ancak bu kanaate kadınlar, yaşları daha küçük olanlar, eğitim ve gelir seviyesi daha düşük olanlar ve kalifiye meslek sahibi olmayanlar daha düşük bir düzeyde katıldıkları ortalama puanlardan anlaşılmaktadır.

Cinsiyet, yaş, meslek, eğitim ve gelir düzeylerine göre sınıflandırılmış toplum katmanlarının, muhasebecileri yetki ve sorumluluk açısından nasıl algıladıklarını ölçmek için yukarıdaki üç görüş için indeks oluşturularak puanları hesaplanmış, ANOVA ve Tukey testi yapılarak sonuçlar aşağıda gösterilmiştir.

Muhasebecilik Mesleğinin Toplumda Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma

Tablo 8. Cinsiyet - Yetki ve Sorumluluk Açısından Algılama İlişkisi

Cinsi.	N	Ortalama	S. Sapma	t	df	ANOVA
Erkek	268	10,0709	1,8778	2,020	351	0,0044
Kadın	85	9,6118	1,5743			
Topla.	353	9,9603	1,8336			

Tablo 8’de görüldüğü gibi 268 erkek ve 85 kadın olmak üzere toplam 353 denek muhasebecileri yetki ve sorumlulukları açısından puanlandırmıştır. Buna göre hem erkekler hem de kadınlar, muhasebecileri yetki ve sorumluluk açısından olumlu yönde algılamaktadırlar. Ancak, erkeklerin muhasebecilerin yetki ve sorumlulukları konusunda daha yeterli bilgiye sahip oldukları görülürken, kadınların bu konuda erkekler kadar bilgili olmadığı görülmektedir. Yapılan anlamlılık testi sonuçlarına göre de bu iki grup arasında istatistik açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir (Anlamlılık düzeyi = 0,0044).

Tablo 9. Yaş - Yetki ve Sorumluluk Açısından Algılama İlişkisi

Yaş	N	Ortalama	Standart Sapma	F	df	Anl.dzy
16-20	15	9,3333	2,1602	1,527	4	0,194
21-25	55	9,8727	1,6783			
26-35	116	10,0000	1,8463			
36-45	88	9,7500	1,6348			
46 +	79	10,3165	2,0289			
Toplam	353	9,9603	1,8336			

Tablo 9’da görüldüğü gibi çeşitli yaş gruplarına dağılmış toplam 353 denek, muhasebecileri yetki ve sorumluluk açısından algılama biçimlerine göre puanlandırmıştır. Buna göre, yaş gruplarının tamamının muhasebecilerin yetki ve sorumlulukları konusunda yeterli bilgiye sahip oldukları izlenimi edinilmiştir. Yapılan Anova ve Tukey testleri sonuçlarına göre de yaş gruplarıyla , muhasebecilerin yetki ve sorumluluk açısından algılanma düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür (Anlamlılık düzeyi 0.194).

Tablo 10. Meslek - Yetki ve Sorumluluk Açısından Algılama İlişkisi

Meslek	N	Ortalama	Standart Sapma	F	df	Anlm.dzy
Memur	44	9,7727	1,6119	0,906	13	0,547
İşçi	24	9,9167	2,1653			
Tüccar	28	9,9286	1,7167			
Sanayici	30	10,5333	1,7442			
Esnaf	53	10,3585	2,9841			
Çiftçi	7	10,2857	1,7556			
Doktor	29	9,8966	1,1832			
Avukat	35	9,8000	0,8367			
Noter	5	10,2000	1,7707			
SMMM	29	9,7241	2,6879			
Öğrenci	26	9,2308	1,6879			
İşsiz	2	11,0000	1,4142			
Emekli	28	9,0357	1,9145			
Diğer	12	9,9167	1,7816			
<i>Toplam</i>	<i>352</i>	<i>9,9659</i>	<i>1,8332</i>			

Tablo 10'da görüldüğü gibi çeşitli mesleklere dağılmış toplam 352 denek muhasebecileri yetki ve sorumlulukları açısından algılama biçimlerine göre puanlandırmıştır. Buna göre, meslek gruplarının tamamının muhasebecilerin yetki ve sorumlulukları konusunda yeterli bilgi sahibi oldukları izlenimi edinilmiştir. Anova ve Tukey testi sonuçlarına göre de meslekler ile muhasebecileri yetki ve sorumluluk açısından algılama düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur (Anlamlılık düzeyi 0, 547).

Tablo 11. Eğitim – Yetki ve Sorumluluk Açısından Algılama İlişkisi

Eğitim	N	Ortalama	Standart Sapma	F	df	Anlm dzy.
İlkokul	36	10,3056	2,5837	2,514	5	0,030
Ortaokul	24	10,6667	1,6594			
Lise	97	9,9691	1,7045			
Üniversite	177	9,7062	1,7234			
Y. Lisans	14	10,8571	1,6104			
Doktora	4	10,7500	1,7078			
<i>Toplam</i>	<i>352</i>	<i>9,9631</i>	<i>1,8355</i>			

Tablo 11'de görüldüğü gibi çeşitli eğitim düzeyine sahip toplam 352 denek muhasebecileri yetki ve sorumlulukları açısından algılama biçimlerine göre puanlandırmıştır. Buna göre, farklı eğitim düzeyine sahip olanların tamamının muhasebecilerin yetki ve sorumlulukları konusunda yeterli bilgiye sahip

Muhasebecilik Mesleğinin Toplumda Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma

oldukları izlenimi edinilmiştir. Anova testi sonuçlarına göre farklı eğitime sahip olanlar, farklı olumlu algılama düzeyine sahiptirler (Anlamlılık düzeyi 0.030). Tukey testi sonuçlarına göre ise farklı eğitim düzeylerinin algılama biçimleri arasındaki algılama farkının istatistik açıdan anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 12. Gelir - Yetki ve Sorumluluk Açısından Algılama İlişkisi

Gelir Düzeyi	N	Ortalama	Standart Sapma	F	df	Anlm.dzy
200-300	48	10,2083	2,1033	1,206	5	0,306
301-500	54	10,3889	1,6981			
501-700	76	9,7632	1,5652			
701-1.000	55	9,8364	1,5959			
1.000 +	85	9,8706	1,8822			
Gelir Yok	25	9,6000	2,6615			
<i>Toplam</i>	<i>343</i>	<i>9,9504</i>	<i>1,8497</i>			

Tablo 12'de görüldüğü gibi çeşitli gelir düzeyine sahip toplam 343 denek muhasebecileri yetki ve sorumlulukları açısından algılama biçimlerine göre puanlandırmıştır. Buna göre farklı gelir düzeyine sahip olanların tamamının muhasebecilerin yetki ve sorumlulukları konusunda yeterli bilgiye sahip oldukları izlenimi edinilmiştir. Yapılan Anova ve Tukey testi sonuçlarına göre farklı gelir gruplarının algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür (anlamlılık düzeyi 0,306).

4.2. MUHASEBECİLERİN YAPTIĞI İŞİN NİTELİĞİ AÇISINDAN ALGILANMA BİÇİMİ

Muhasebecilerin yaptığı işin niteliği açısından toplumda nasıl algılandıkları tablo 13'te görülmektedir.

Tablo 13. Muhasebecilerin Yaptığı İşin Niteliği Açısından Algılanması (%)

CEVAP	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Muhasebecilik, vergi mükellefini iş takibinden kurtaran sıradan bir meslektir.	21,2	43,6	5,1	23,5	6,2
Ülkemizde muhasebeciler, vergi mükellefinin sadece muhasebe defterini tutarlar.	11,4	34	13,7	34,6	6,3
Muhasebecilik mesleği çok zor bir meslektir.	8,5	19,9	14	40,7	16,8
Ülkemizde muhasebecilik mesleği çok kazandıran bir meslektir.	5,4	30,4	23,6	28,7	11,9
Muhasebecilik, vergi mükellefinin yaptığı işi kanunlara uygun yapmasını sağlayan bir meslektir.	3,1	8,5	5,1	62,6	20,7
Muhasebecilik mesleği toplumda çok iyi bilinen bir meslektir.	6,6	37,9	15,4	32,5	7,7
Muhasebeciler toplumda saygınlığı olan kimselerdir.	4,8	21,5	23,5	45,3	4,8
Muhasebecilik toplumda çok tercih edilen bir meslektir.	5,1	24,4	28,6	35,1	6,5
Muhasebecilik, özellikle 1989 yılı itibarıyla meslek yasasıyla birlikte daha da önem kazanmış toplum katmanlarında algılanma düzeyi yükselmiştir	2,6	7,4	41,2	38,1	10,8

Tablo 13 incelendiğinde muhasebeciliğin sıradan bir meslek olmadığı, zor ve çok kazandıran bir meslek olduğu, muhasebecilerin toplumda saygınlığı olan kimseler olduğu, muhasebecilik mesleğinin yeterince bilinmediği, bu nedenle de muhasebecilik mesleğinin tercih edilmediği, ancak 1989 yılında çıkarılan meslek yasası ile muhasebecilik mesleğinin önem kazandığı görüşlerinin hakim olduğu görülmektedir. Muhasebecilerin yaptığı işin niteliği açısından toplum katmanlarınca nasıl algılandığı tablo 14a ve 14b’de görülmektedir.

Muhasebecilik Mesleğinin Toplumda Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma

Tablo 14a. Muhasebecilerin Yaptığı İşin Niteliği Açısından Toplum Katmanlarına Algılanma Biçimi

Toplum Katmanı	Muhasebecilik, vergi mükellefini iş takibinden kurtaran sıradan bir meslektir.	Ülkemizde muhasebeciler, vergi mükellefinin sadece muhasebe defterini tutarlar.	Muhasebecilik mesleği çok zor bir meslektir.	Ülkemizde muhasebecilik mesleği çok kazandıran bir meslektir.	Muhasebecilik, vergi mükellefinin yaptığı işi kanunlara uygun yapmasını sağlayan bir meslektir.
Erkek	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Kadın	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
16 – 20 yaş	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
21 – 25 yaş	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
26 – 35 yaş	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
36 – 45 yaş	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
46 + yaş	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Memur	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
İşçi	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Tüccar	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Sanayici	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Esnaf	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Çiftçi	Katılıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Doktor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Avukat	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Noter	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
SMMM	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Öğrenci	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
İşsiz	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Emekli	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Diğer meslekler	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
İlkokul	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Ortaokul	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor

Mikail ALTAN

Lise	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Üniversite	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Y. Lisans	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Doktora	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor
200 – 300 Milyon lira geliri olanlar	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
300 – 500 Milyon lira geliri olanlar	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
501 – 700 Milyon lira geliri olanlar	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
701 – 1000 milyon lira geliri olanlar	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
1000 + Milyon lira geliri olanlar	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Geliri olmayanlar	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor

Tablo 14a. Muhasebecilerin Yaptığı İşin Niteliği Açısından Toplum Katmanlarınınca Algılanma Biçimi (Devam)

Toplum Katmanı	Muhasebecilik mesleği toplumda çok iyi bilinen bir meslektir	Muhasebeciler toplumda saygınlığı olan kimselerdir	Muhasebecilik toplumda çok tercih edilen bir meslektir.	Muhasebecilik, özellikle 1989 yılı itibariyle meslek yasasıyla birlikte daha da önem kazanmış toplum katmanlarında algılanma düzeyi yükselmiştir
Erkek	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Kadın	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
16 – 20 yaş	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor

Muhasebecilik Mesleğinin Toplumda Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma

21 – 25 yaş	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
26 – 35 yaş	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
36 – 45 yaş	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
46 + yaş	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Memur	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
İşçi	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Tüccar	Katılıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Sanayici	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Esnaf	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Çiftçi	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Doktor	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Avukat	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Noter	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
SMMM	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Öğrenci	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
İşsiz	Fikri yok	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor
Emekli	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Diğer meslekler	Fikri yok	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
İlkokul	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Ortaokul	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Lise	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Üniversite	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
Y.Lisans	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Doktora	Fikri yok	Katılıyor	Fikri yok	Katılıyor
200 – 300 Milyon lira geliri olanlar	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
300 – 500 Milyon lira geliri olanlar	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
501 – 700 Milyon lira geliri olanlar	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
701 – 1000 milyon lira geliri olanlar	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor
1000 + Milyon lira geliri olanlar	Katılmıyor	Katılıyor	Katılmıyor	Katılıyor
Geliri olmayanlar	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılıyor	Katılıyor

Tablo 14b. Muhasebecilerin Yaptığı İşin Niteliği Açısından Toplum Katmanlarınca Algılanma Biçimi Ortalama Puanları

Toplum Katmanı	Muhasebecilik, vergi mükellefini iş takibinden kurtaran sıradan bir meslektir.	Ülkemizde muhasebeciler, vergi mükellefinin sadece muhasebe defterini tutarlar.	Muhasebecilik mesleği çok zor bir meslektir.	Ülkemizde muhasebecilik mesleği çok kazandıran bir meslektir.	Muhasebecilik, vergi mükellefinin yaptığı işi kanunlara uygun yapmasını sağlayan bir meslektir.
Erkek	2,6157	2,9361	3,4060	3,1685	3,8769
Kadın	2,4824	2,7976	3,2706	2,9412	3,9412
16 – 20 yaş	2,2667	2,5000	2,8667	3,5333	3,4667
21 – 25 yaş	2,4545	2,9074	3,0741	3,0727	3,7818
26 – 35 yaş	2,6638	2,7565	3,5000	3,0087	4,0000
36 – 45 yaş	2,3977	2,9773	3,4318	3,0114	3,7614
46 + yaş	2,8228	3,1013	3,4231	3,3292	4,0380
Memur	2,7500	3,0227	3,5116	3,1364	3,6136
İşçi	2,2083	2,5652	3,4167	2,9167	3,9167
Tüccar	2,3211	3,0357	3,5000	2,7500	4,0357
Sanayici	2,0000	3,0000	3,6000	2,9667	4,1667
Esnaf	2,4906	3,0377	2,7885	3,8077	3,8679
Çiftçi	4,0000	3,4286	2,8571	4,0000	3,7143
Doktor	3,1379	2,4286	3,3448	2,4828	4,0690
Avukat	2,5429	2,9714	3,4000	3,0000	3,9429
Noter	2,0000	2,8000	4,6000	2,8000	4,2000
SMMM	2,0690	2,3103	4,0690	2,2414	4,0345
Öğrenci	2,4615	4,8800	2,9615	3,2308	3,3077
İşsiz	2,5000	3,0000	3,5000	3,5000	5,0000
Emekli	3,6071	3,5000	3,2857	4,0714	4,1071
Diğer meslekler	2,6667	2,7500	3,0833	2,6667	3,5833
İlkokul	3,0556	3,6111	3,1944	3,8056	4,0278
Ortaokul	2,8333	3,3333	3,4167	3,2174	3,9167

Muhasebecilik Mesleğinin Toplumda Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma

Lise	2,4433	2,8737	3,3125	3,3093	3,7938
Üniversite	2,5819	2,7500	3,4659	2,8927	3,8927
Y. Lisans	2,1429	2,7857	3,2857	2,7857	4,1429
Doktora	1,7500	1,7500	2,5000	2,5000	4,2500
200 – 300 Milyon lira geliri olanlar	2,5708	3,3404	3,1042	3,2979	4,0000
300 – 500 Milyon lira geliri olanlar	3,1852	3,0185	3,2264	3,6276	3,7963
501 – 700 Milyon lira geliri olanlar	2,4342	2,7895	3,2667	3,1974	3,7763
701 – 1000 milyon lira geliri olanlar	2,4727	2,7273	3,6182	2,8364	3,9818
1000 + Milyon lira geliri olanlar	2,0941	2,7976	3,6235	2,7176	4,0588
Geliri olmayanlar	2,4400	2,7083	3,0000	3,3200	3,4800

Tablo 14b. Muhasebecilerin Yaptığı İşin Niteliği Açısından Toplum Katmanlarınınca Algılanma Biçimi Ortalama Puanları(Devam)

Toplum Katmanı	Muhasebecilik mesleği toplumda çok iyi bilinen bir meslektir	Muhasebeciler toplumda saygınlığı olan kimselerdir.	Muhasebecilik toplumda çok tercih edilen bir meslektir.	Muhasebecilik, özellikle 1989 yılı itibarıyla meslek yasasıyla birlikte daha da önem kazanmış toplum katmanlarında algılanma düzeyi yükselmiştir
Erkek	3,0639	3,3022	3,2836	3,4925
Kadın	2,6706	3,0353	2,8941	3,4048
16 – 20 yaş	2,5333	3,1333	3,6000	3,4667

Mikail ALTAN

21 – 25 yaş	2,6364	3,0727	3,2545	3,3636
26 – 35 yaş	2,9913	3,2672	3,0431	3,4310
36 – 45 yaş	3,0690	3,2159	3,2273	3,5172
46 + yaş	3,1392	3,3544	3,2405	3,5570
Memur	2,7727	3,1364	3,1818	3,4419
İşçi	2,9167	3,2500	2,9583	3,5833
Tüccar	3,0357	3,2857	2,8929	3,4286
Sanayici	3,1667	3,7333	3,2333	3,4667
Esnaf	3,6154	3,2264	3,2642	3,5472
Çiftçi	2,8571	3,0000	3,5714	4,0000
Doktor	2,5517	2,9655	2,6897	3,0345
Avukat	2,5882	3,2571	2,7143	3,3714
Noter	2,8000	3,6000	3,2000	3,2000
SMMM	3,3103	3,5172	3,8621	3,8276
Öğrenci	2,4231	2,9231	3,6923	3,3462
İşsiz	3,0000	2,5000	4,0000	3,0000
Emekli	2,9643	3,0714	3,4286	3,5000
Diğer meslekler	3,0000	3,3333	2,8333	3,3333
İlkokul	3,7500	3,3056	3,3056	3,6111
Ortaokul	3,4167	3,5417	3,0833	3,2083
Lise	2,9794	3,2474	3,2268	3,3958
Üniversite	2,7486	3,1695	3,2260	3,5198
Y.Lisans	2,8571	3,2857	2,4286	3,5000
Doktora	3,0000	3,5000	3,0000	3,5000
200 – 300 Milyon lira geliri olanlar	2,8298	3,2500	3,5625	3,4583
300 – 500 Milyon lira geliri olanlar	3,5000	3,2593	3,3704	3,5185
501 – 700 Milyon lira geliri olanlar	2,8684	3,2105	3,2368	3,4800
701 – 1000 milyon lira geliri olanlar	2,9273	3,3455	3,0909	3,5091
1000 + Milyon lira geliri olanlar	2,9643	3,2353	2,9412	3,4706
Geliri olmayanlar	2,4000	2,8800	3,2000	3,3200

Muhasebecilik Mesleğinin Toplumda Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma

Tablo 14a ve 14b incelendiğinde çiftçilerin, doktorların, emeklilerin, ilköğretim mezunlarının ve gelir düzeyi 300-500 milyon lira olanların muhasebeciliği sıradan bir meslek olarak gördükleri, öğrencilerin, SMMM'lerin ve doktorların dışında tüm toplum katmanlarının muhasebecilerin vergi mükellefinin sadece muhasebe defterlerini tuttukları konusunda fikir sahibi olmadıkları görülmektedir. Ancak öğrenciler bu görüşe katılırken, SMMM'ler ve doktorların bu görüşe katılmadıkları izlenmektedir.

Toplumda muhasebecilik mesleğinin çok zor bir meslek olduğu yönünde bir kanaatin olduğu izlenimi edinilmektedir. Kadınların, işçilerin, tüccarların, sanayicilerin, doktorların, noterlerin, SMMM'lerin, yüksek öğrenim görenlerin ve yüksek gelir grubuna girenlerin muhasebecilik mesleğinin çok kazandıran bir meslek olduğu görüşüne katılmadığı, bunların dışındaki toplum katmanlarının bu görüşe katıldığı izlenimi edinilmektedir.

Toplumun tüm katmanlarının muhasebeciliğin vergi mükellefinin yaptığı işi kanunlara uygun yapmasını sağlayan bir meslek olduğu görüşünü benimsedikleri izlenimi edinilmektedir.

Muhasebecilik mesleğinin toplumda hiçbir toplum katmanı tarafından çok iyi bilinmediği şeklinde bir kanaatin olduğu görülmektedir.

Doktorlar, öğrenciler, işsizler ve geliri olmayanlar dışında tüm toplum katmanlarının muhasebecilerin toplumda saygınlığı olan kimselerdir görüşüne katıldıkları görülmektedir.

Kadınların, işçilerin, tüccarların, doktorların, avukatların, yüksek öğrenim görenlerin ve yüksek gelir sahiplerinin muhasebeciliğin toplumda çok tercih edilen bir meslek olduğu görüşüne katıldıkları gözlenirken bunların dışındaki toplum katmanlarında bu görüşün benimsenmediği görülmektedir.

Toplumun tüm katmanlarının muhasebecilik mesleğinin 1989 yılında çıkarılan meslek yasası ile toplumda daha da önem kazandığı ve toplumda daha tanınır hale geldiği görüşüne iştirak ettikleri gözlenmektedir.

Cinsiyet, yaş, meslek, eğitim ve gelir düzeylerine göre sınıflandırılmış toplum katmanlarının, muhasebecileri yaptığı işin niteliği açısından nasıl algıladıklarını ölçmek için yukarıdaki dokuz görüş için indeks oluşturularak puanları hesaplanmış, ANOVA ve Tukey testi yapılarak sonuçlar aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 15. Cinsiyet – İşin Niteliği Açısından Algılama İlişkisi

Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t	df	ANOVA
Erkek	261	28,9693	4,3544	2,879	342	0,004
Kadın	83	27,4217	3,9698			
<i>Toplam</i>	<i>344</i>	<i>28,5959</i>	<i>4,3104</i>			

Tablo 15’de görüldüğü gibi 261 erkek , 83 kadın olmak üzere toplam 344 denek muhasebecileri puanlandırmıştır. Buna göre, hem erkeklerin hem de kadınların muhasebecilerin yaptığı işin niteliği konusunda olumlu yönde görüşleri olduğu söylenebilir. Erkeklerin kadınlara nazaran bu konuda daha fazla olumlu görüş taşıdıkları, yani iki grup arasında bir farklılığın olduğu görülmektedir. Yapılan anlamlılık testi sonuçlarına göre de, bu iki grup arasında istatistik açıdan anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir. (Anlamlılık düzeyi=0,004)

Tablo 16. Yaş - İşin Niteliği Açısından Algılama İlişkisi

Yaş	N	Ortalama	Standart Sapma	F	df	Anlm düzeyi
16-20	14	27,9286	3,3389	3,747	4	0,005
21-25	53	27,1887	4,1327			
26-35	113	28,3894	4,4670			
36-45	86	28,5698	3,8670			
46 +	78	30,0000	4,5068			
<i>Toplam</i>	<i>344</i>	<i>28,5959</i>	<i>4,3104</i>			

Tukey Testi Sonuçları

Yaş	Ortalama fark	Anlamlılık düzeyi
21-25 46+	-2,8113	0,002

Tablo 16’da görüldüğü gibi çeşitli yaş gruplarına dağılmış toplam 344 denek, muhasebecileri yaptığı işin niteliği açısından algılama biçimlerine göre puanlandırmıştır. Buna göre yaş gruplarının tamamı yaptığı işin niteliği açısından muhasebecileri olumlu yönde algılamaktadırlar. Anova testi sonuçlarına göre, çeşitli yaş grupları muhasebecileri yaptığı işin niteliği açısından olumlu algılama düzeyleri farklıdır (Anlamlılık düzeyi 0,005). Tukey testi sonuçlarına göre 21-25 ile 46+ yaş grupları arasında anlamlı bir algılama farkının olduğu tespit edilmiştir. Buna göre 46+ yaş grubunda bulunanlar 21-25 yaş grubuna göre bu konuda daha fazla olumlu görüş taşımaktadırlar.

Muhasebecilik Mesleğinin Toplumda Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma

Tablo 17. Meslek - İşin Niteliği Açısından Algılama İlişkisi

Meslek	N	Ortalama	Standart Sapma	F	df	Anlm.dzy.
Memur	42	28,5714	3,7944	3,821	13	0,000
İşçi	23	27,6522	5,3819			
Tüccar	28	28,2857	3,6195			
Sanayici	30	29,3333	4,4282			
Esnaf	50	29,5400	3,8450			
Çiftçi	7	32,4286	5,8269			
Doktor	28	25,6429	3,8124			
Avukat	34	27,7647	3,5765			
Noter	5	30,2000	3,8987			
SMMM	29	29,2414	4,1974			
Öğrenci	25	26,7200	3,1974			
İşsiz	2	30,0000	0,0000			
Emekli	28	31,5357	4,2030			
Diğer	12	27,2500	4,9566			
<i>Toplam</i>	<i>343</i>	<i>28,6035</i>	<i>4,3144</i>			

Tukey Testi Sonuçları

Meslek	Ortalama Fark	Anlamlılık düzeyi
İşçi – Emekli	-3,8835	0,048
Sanayici – Doktor	3,6905	0,040
Esnaf – Doktor	3,8971	0,004
Çiftçi – Doktor	6,7857	0,007
Doktor – Emekli	-5,8929	0,000
Avukat – Emekli	-3,7710	0,022
Öğrenci – Emekli	-4,8157	0,042
Emekli – İşçi	3,8835	0,048

Tablo 17' de görüldüğü gibi çeşitli mesleklere dağılmış toplam 343 denek muhasebecileri yaptığı işin niteliği açısından algılama düzeylerine göre puanlandırmıştır. Buna göre, doktor ve öğrenci dışında kalan diğer meslek sahipleri; yaptığı işin niteliği açısından muhasebecileri olumlu yönde algılamak,

Mikail ALTAN

doktor ve öğrenci olumsuz yönde algılamaktadır. Anova testi sonuçlarına göre, farklı meslek mensupları muhasebecileri yaptığı işin niteliği açısından farklı algılamaktadırlar (Anlamlılık düzeyi 0,000). Tukey testi sonuçlarına göre de işçi ile emekli, sanayici ile doktor, esnaf ile doktor, çiftçi ile doktor, doktor ile emekli, avukat ile emekli, öğrenci ile emekli, emekli ile işçi arasında anlamlı bir algılama farkının olduğu görülmüştür. Buna göre, emekli; işçiden, doktordan, avukattan ve öğrenciden daha fazla olumlu görüşe sahipken, doktor; sanayiciden, esnaftan ve çiftçiden daha az olumlu görüşe sahiptir.

Tablo 18. Eğitim - İşin Niteliği Açısından Algılama İlişkisi

Eğitim	N	Ortalama	Standart Sapma	F	df	Anlm .dzy
İlkokul	36	31,6667	5,3772	5,972	5	0,000
Ortaokul	23	29,9130	3,3017			
Lise	93	28,6882	3,9425			
Üniversite	173	27,9191	4,0180			
Y. Lisans	14	27,2143	4,3177			
Doktora	4	25,7500	7,0887			
<i>Toplam</i>	<i>343</i>	<i>28,6006</i>	<i>4,3158</i>			

Tukey Testi Sonuçları

Eğitim	Ortalama Fark	Anlamlılık Düzeyi
İlkokul – Lise	2,9785	0,004
İlkokul – Üniversite	3,7476	0,000
İlkokul – Y. Lisans	4,4524	0,009

Tablo 18' de görüldüğü gibi çeşitli eğitim düzeyine sahip toplam 343 denek muhasebecileri yaptığı işin niteliği açısından algılama biçimlerine göre puanlandırmıştır. Buna göre doktora yapanların dışında kalanların tamamı muhasebecileri yaptığı işin niteliği açısından olumlu yönde algılamaktadırlar. Doktora yapanlar ise, muhasebecileri bu konuda olumsuz yönde algılamaktadırlar. Anova testi sonuçlarına göre, farklı eğitim düzeyine sahip olanlar farklı olumlu algılama düzeyine sahiptirler (anlamlılık düzeyi 0,000). Tukey testi sonuçlarına göre; ilkokul ile lise, üniversite ile yüksek lisans eğitimine sahip olanlar arasında istatistik açıdan algılama düzeyleri açısından anlamlı bir fark vardır. Buna göre, ilkokul mezunu olanlar; lise, üniversite, yüksek lisans mezunu olanlara göre muhasebecilerin yaptığı işin niteliğini daha fazla olumlu yönde algılamaktadırlar.

Tablo 19. Gelir - İşin Niteliği Açısından Algılama İlişkisi

Gelir Düzeyi	N	Ortalama	Standart Sapma	F	df	Anlm dzy.
200-300	45	28,7556	5,6855	3,398	5	0,005
301-500	53	30,5472	4,1490			
501-700	74	28,2568	3,8430			
701-1.000	55	28,5091	3,6407			
1.000 +	83	27,9036	4,3829			
Gelir Yok	24	27,0417	3,4826			
<i>Toplam</i>	<i>334</i>	<i>28,5539</i>	<i>4,3408</i>			

Tukey Testi Sonuçları

Gelir Düzeyi	Ortalama Fark	Anlamlılık düzeyi
301-500, 501-700,	2,2904	0,034
301-500, 1.000 +	2,6436	0,006
301-500, gelir yok	3,5055	0,011

Tablo 19' da görüldüğü gibi çeşitli gelir düzeyine sahip toplam 334 denek muhasebecilerin yaptığı işin niteliği açısından algılama düzeylerine göre puanlandırmıştır. Buna göre farklı gelir düzeyine sahip olanların tamamı muhasebecileri yaptığı işin niteliği açısından olumlu yönde algılamaktadırlar. Anova testi sonuçlarına göre farklı gelir düzeyine sahip olanların algılama düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır (anlamlılık düzeyi 0,005). Tukey testi sonuçlarına göre de 300-500 ile 501-700 milyon lira, 301-500 ile 1000+ milyon TL ve 301-500 milyon ile geliri olmayanlar arasında algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. Buna göre 301-500 milyon lira gelire sahip olanlar yukarıdaki diğer gelir gruplarına göre muhasebecileri bu konuda daha fazla olumlu yönde algılamaktadırlar.

5. SONUÇ

Toplum katmanlarının tamamı, muhasebecilerin yetki ve sorumluluklarını yerine getirmeleri konusunda olumlu düşünmekte olup, muhasebecileri güvenilir ve toplumsal sorumluluk sahibi olarak görmektedirler. Yaptığı işin niteliği açısından da olumlu yönde algılamaktadırlar. Ancak, yapılan istatistik testler ve ortalamalardan da görülmektedir ki muhasebecilerin toplumun bütün katmanları tarafından ortak bir algılama düzeyi yoktur. Muhasebecilerin sürekli ilişki içerisinde olduğu toplum katmanlarının, muhasebecileri bütün

Mikail ALTAN

yönleriyle olumlu algıladığı görülürken, ilişki içerisinde olmadığı toplum katmanlarının olumsuz yönde algıladığı veya tanımadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Muhasebecilik mesleğinin toplum katmanlarına doğru biçimde anlatılması konusunda muhasebe meslek kuruluşlarına önemli görevler düşmektedir. Her toplum katmanının bu mesleği aynı ölçüde tanımaya ihtiyacı olmayabilir. Ancak mesleğin bir toplum katmanı tarafından yanlış tanınması ve değerlendirilmesi mesleğin geleceği konusunda olumsuz tartışmalar açabilir. Bu tür tartışmaları önlemek için başta TÜRMOB olmak üzere diğer meslek kuruluşları, ilgili yüksek öğretim kurumları ve meslek mensuplarının kendileri birtakım faaliyetler içerisine girmelidirler. Bu faaliyetleri şöyle özetleyebiliriz:

- Basın ve yayın organları aracılığı ile mesleği tanıtıcı çalışmalar yürütülebilir.
- İlgili yüksek öğretim kurumları ile işbirliği halinde ilköğretim ve liselerde bilgilendirme toplantıları düzenlenebilir.
- Bu tür çalışmaların sürekli ve artan oranda olması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

BEKTÖRE, Sabri(1998), Muhasebe ,İlkeleri ve Uygulaması, Eskişehir,

CEMALCILAR, Özgül (2003), " Muhasebenin Amaçlarına Ulaşmada Kuramsal Yapısına Bağlılığın Gereği ve Önemi", **Muhasebe ve Denetim Bakış**, yıl 3, sayı:8.

<http://turmob.org.tr/turmobistatistikler/sag.htm>,güncelleme31.08.2000, erişim tarihi 13.07.2004

KIRLIOĞLU, Hilmi, Akyel,Nermin(2003), "Mesleki Etik ve Ülkemizde Muhasebe Denetimi" **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı: 17.

MUGAN, Can Şınga(2003), " Ahlak , Toplumsal ve Kişisel Değerler: Muhasebe Mesleği ve Eğitimi Üzerindeki Etkileri" , **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**, MÖDAV yayınları , cilt 1, sayı :2.

KARASİOĞLU, Fehmi(2001), İnternet Tabanlı Finansal Raporlama, Birinci Baskı Nonel Yayınevi, Ankara.